

Liisa-Ly Pakosta
Justiits- ja digiminister
Justiits- ja
Digiministeerium
Suur-Ameerika 1
10122 TALLINN

Teie 01.05.2026 nr 8-1/3533-1

Meie 25.05.2026 nr 6.1-1/18-3

Arvamus avaliku teabe seaduse ja teiste seaduste muutmise eelnõu kohta

Eesti Infotehnoloogia ja Telekommunikatsiooni liit (ITL) tänab võimaluse eest avaldada arvamust avaliku teabe seaduse ja teiste seaduste muutmise eelnõu (edaspidi: eelnõu) kohta. Esitame eelnõu kohta järgmised ettepanekud:

1. Täiendada eelnõu seletuskirja riikliku postkasti mõjude analüüsiga

Eelnõu § 1 punktiga 13 täiendatakse avaliku teabe seadust (AvTS) reguleerides riiklikku postkasti puudutav. Samas ei ole eelnõu seletuskirja seaduse mõjude peatükis kirjeldatud riikliku postkasti mõjusid. Seletuskirjas on vaid pealkirjana märgitud lk 29 punkt 6.2 pealkirjaga „Riiklik postkast“.

Peame vajalikuks, et eelnõu seletuskirja selles küsimuses täiendatakse ning riikliku postkasti kui riigi infosüsteemi kuuluv andmekogu loomise ja kasutamise mõjude analüüs erinevatele sihtgruppidele lisatakse. Kindlasti on oluline lisada, kuidas uus lahendus võimaldab senisest lihtsamalt, kiiremalt ja kuluefektiivsemalt kättetoimetamist vajavat teavet edastada.

2. Täpsustada e-teenustele ligipääsu piiramisega seonduvat

Eelnõu § 1 punktiga 13 AvTS-i lisatava § 43¹² lg 1 kohta on eelnõu seletuskirjas (lk 20) märgitud riikliku postkasti ühe eesmärgina võimalus kasutada ning kombineerida riigi- ja kohaliku omavalitsuse asutusel dokumentide välja saatmisel ja muu olulise teabe edastamisel erinevaid funktsionaalsusi. Ühe võimalusena on nimetatud ka õigusaktiga reguleeritud dokumendi mittevastuvõtmisel ligipääsu piiramist erinevatele e-teenustele.

Samas ei sätestata eelnõus antud andmekogu abil võimalust piirata ligipääsu erinevatele e-teenustele. Kuna see piiramine (isegi kui see on sätestatud teises õigusaktis) on haldustoiming ning kui seda realiseeritakse läbi riikliku postkasti, tuleks seda ka antud eelnõus sätestada.

3. Täiendada eelnõu seletuskirja põhjendustega dokumendihalduse riikliku infosüsteemi osas

Eelnõu § 1 punktiga 15 lisatakse AvTS-i dokumendihalduse riiklikku infosüsteemi DORIS regulatsioon, mille kohaselt arendab ja haldab dokumendihalduse riiklikku infosüsteemi Riigi Infosüsteemi Amet. Seletuskirja järgi (lk 23) toob see kaasa ka olulise majandusliku kokkuhoiu seni mitme dokumendihaldussüsteemi arendus- ja hoolduskuludelt, kuid sellekohased arvutused seletuskirjas puuduvad. Seletuskirjas puudub ka analüüs selle kohta, kui kaua kestab andmete migreerimine ja kui kaua peab kestma ning kui palju maksab vanade dokumendihaldussüsteemide paralleelkasutus uue süsteemiga. Teeme ettepaneku vastav selgitus ja arvutused lisada, et oleks võimalik hinnata otsuse majanduslikku põhjendatust ja seda ka pikemas perspektiivis.

Samuti puudub eelnõu seletuskirjast info selle kohta, kas on analüüsitud alternatiivi, et vastav infosüsteem tellitaks teenusena eraettevõttelt sätestades selleks õigusaktidega infosüsteemi vajalik funktsionaalsus ja kirjeldades asutustele osutatavad teenused. Leiame, et see tuleks lisada koos põhjendustega, miks on valitud just riiklik lahendus dokumendihalduseks. ITL-ina leiame, et alati tuleb võimalusel eelistada turult tellitavaid lahendusi ja teenuseid riigi poolt arendatavatele.

Eelnõuga luuakse dokumendihalduse riikliku infosüsteemi kui andmekogu õiguslik alus. Seletuskirja kohaselt on otsustatud ca 160 riigiasutuse üleminek sellele süsteemile. See tekitab küsimus, kas sellise otsusega ei teki oht uue taakvara tekkeks, kuna ainult ühe süsteemi laialdane kasutus pärsib innovatsiooni? Samuti tunneme huvi, kas on mõeldud ka võimalikele eranditele, et põhjendatud vajadusel võib riigiasutus siiski kasutada muud dokumendihalduse infosüsteemi?

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Doris Pöld
Tegevjuht

Keilin Tammepärg, keilin.tammeparg@itl.ee